

JUSTITS MINISTERIET

Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 21. december 2020
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Stine Hellqvist Frey
Sagsnr.: 2020-0030-5180
Dok.: 1735596

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 273 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 25. november 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Morten Messerschmidt (DF).

Nick Hækkerup

/

Maria Carlsson

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 273 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere kronikken ”Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol gør sig til islamismens nyttige idiot”, Berlingske den 22. november 2020, af Heini i Skorini, adjunkt og ph.d. i international politik, og især forholde sig til det endnu ikke offentliggjorte udkast til en ny Cairo-erklæring, hvor paragraf 19 angiveligt lyder således: »Ytringsfriheden må ikke bruges til at krænke helligheder eller værdigheden hos profeter, religioner, religiøse symboler, eller at underminere moral og etiske værdier i samfundet«? <https://www.berlingske.dk/kronikker/den-europaeiske-menneskerettighedsdomstol-goersig-til-islamismens>”

Svar:

1. I den af spørgeren nævnte kronik behandles bl.a. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis i relation til medlemsstaternes håndhævelse af nationale blasfemibestemmelser, herunder den måde denne praksis udlægges af organisationen OIC (Organization of Islamic Cooperation). I den nævnte kronik henvises bl.a. til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD) afgørelse af 25. oktober 2018 i sagen *E.S. mod Østrig*.

I sagen tog EMD stilling til, om det var i strid med artikel 10 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), at de østrigske domstole idømte klageren en straf i form af dagbøder svarende til i alt 480 euro for at have overtrådt en bestemmelse om blasfemi i den østrigske straffelov. Efter bestemmelsen kunne personer, der – på en måde som er egnet til at skabe forargelse – offentligt ytrer sig nedsættende og fornærmende om bl.a. personer, som er genstand for religiøs ærefrygt, straffes med dagbøder eller fængsel i indtil 6 måneder.

EMD udviste tilbageholdenhed i forhold til prøvelsen af, om de østrigske domstole havde tilsidesat EMRK artikel 10 ved at idømme klageren en straf for sine udtalelser. EMD anførte, at det ikke er dens opgave at erstatte de nationale myndigheder, og at i de tilfælde, hvor de nationale myndigheders afvejning af de modsatrettede hensyn er foretaget i overensstemmelse med EMD's praksis, vil det kun være, hvis der er ”stærke grunde” (”strong reasons”), at EMD vil ændre de nationale myndigheders vurdering.

I dommen henviste EMD endvidere til sin tidligere praksis på området for ytringsfrihed og anførte, at medlemsstaterne har en bredere skønsmargin, når de regulerer ytringsfriheden i forhold til emner, der har tendens til at krænke andres personlige religiøse overbevisninger. Det skal bl.a. ses i lyset

af, at der ikke findes en fælles europæisk standard for beskyttelsen af ”andres rettigheder” i forhold til dette emne.

EMD konkluderede, at de østrigske domstole i den konkrete sag ikke havde overskredet deres brede skønsmargin ved at idømme klageren den pågældende bøde. Der forelå derfor ikke en krænkelse af EMRK artikel 10.

EMD fandt ved dommen ikke grundlag for at tilsidesætte den østrigske blasfemilovgivning.

Det indebærer imidlertid ikke, at andre medlemsstater er forpligtet til at indføre blasfemilovgivning, men derimod at det står medlemsstaterne frit for, om de vil have en sådan lovgivning.

Som også bemærket i den af spørgeren nævnte kronik gav EMD’s måde at argumentere på i dommen anledning til kritik – bl.a. fra direktør i tænketanken Justitia, Jacob Mchangama. Uanset hvad man måtte mene om dette spørgsmål, betyder dommen – eller EMD’s praksis i øvrigt – ikke, at der i Danmark skal indføres blasfemilovgivning.

2. Udenrigsministeriet har endvidere oplyst følgende om Danmarks deltagelse i samarbejde for afskaffelsen af forbud mod blasfemi:

”Danmark arbejder sammen med andre ligesindede lande for at afskaffe og begrænse misbrugen af forbud mod blasfemi, idet det er konstateret, at i flere af de 71 lande, som i dag fortsat har et blasfemiforbud, kan det føre til vold og religiøs forfølgelse af mindretal. Danmark deltager også aktivt i den Internationale Alliance for religions- og trosfrihed mod den diskrimination og forfølgelse af minoriteter, som finder sted på baggrund af blasfemiforbud. I flere af de 71 lande er blasfemiforbuddet også forbundet med dødsstraf.

Flere af FN’s specialrapportører har advaret mod, at blasfemilove de facto kan resultere i censur af inter- og intrareligiøs kritik (A/HRC/12/38, para 36). FN’s specialrapportør for religions- og trosfrihed har endvidere vurderet, at retten til religions- og trosfrihed ikke inkluderer retten til at have en religion eller tro, der er fri for kritik eller latterliggørelse. FN’s nuværende specialrapportør for religions- og trosfrihed, Ahmed Shaheed, har anbefalet, at lande afskaffer blasfemilove med den begrundelse, at de har en begrænsende virkning på retten til religions- og trosfrihed og muligheden for at deltage i den sund dialog om religion.”

3. Jeg vil ikke forholde mig til den angivelige ordlyd af det i kronikken omtalte udkast til erklæring, som endnu ikke er offentliggjort. Jeg vil dog gerne understrege, at vores grundlovssikrede ret til at ytre sig er en hjørnesten i vores samfund og en helt grundlæggende forudsætning for et velfungerende demokrati og for udviklingen af samfundet og det enkelte individ. Det er afgørende for vores demokrati, at vi kan have en fri og åben debat uden at skulle bøje af for kræfter, som vil det anderledes. Vi skal åbent kunne diskutere det, der er svært, og som kan gøre ondt, og det skal vi som samfund stå fast på og værne om. Det er derfor afgørende, at vi løbende har fokus på at styrke ytringsfriheden.